ب) کثرت اضافی با لحاظ مکلفین طول تاریخ

دومی را هم عرض کنم، آن هم جالب است. خب ما می‌گوییم خطا زیاد است. وقتی خطا زیاد است، آن را تنها در ماه‌ها بشماریم؟! بگوییم هزار و چهار صد سال قطر و صوم یک ششم شد؟ فقط در ماه‌ها می‌گوییم خطا شد؟! درحالی‌که در هر ماهی که خطا می‌شد به تعداد مکلفینی که روزه می‌گرفتند ای افطار می‌کردند خطا صورت می‌گرفت. خب چه مانعی دارد وقتی جمعیت مسلمین بالا می‌رود مجموع مکلفینی که به‌خاطر چشم غیر مسلح تا الآن در خطا واقع شده‌اند، مثلاً یک میلیارد است. اما وقتی این خطا برطرف می‌شود و وقتی جمعیت هر عصری بالا می‌رود در هر ماهی می‌توانند مانند الآن یک میلیارد و نیم مسلمان وجود داشته باشد. این هم نکته خیلی خوبی است. یعنی خطایی که ما داریم تنها در نفس خود ماه نیست. بلکه خطای در شهر با مکلفینی که در آن ماه خطا می‌کنند ای روزه نمی‌گیرند، سنجیده می‌شود. وقتی شما مکلفین را تا روز قیامت بیاوری هر چه جمعیت مسلمین بالا برود تعداد خطاهایی که نسبت به خطای در یک ماه صورت می‌گیرد، بالا می‌رود. پس در کثرت اضافی نسبت به خطا یکی از چیزهایی هم که هست تعداد مکلفین است. قبلاً که جمعیت مسلمین کمتر بوده نسبت به الآن که جمعیت مسلمین بسیار بیشتر است کثرت اضافی خطا هم تغییر می‌کند.

والحمد لله رب العالمین

بازبینی #1
ایجاد شده 11 مه 2026 13:40:34 توسط ... .
به روزرسانی شده 11 مه 2026 13:41:16 توسط ... .